

Otomobil Uçar Gider...

M. Emin Özger

emin.ozger@emo.org.tr

Hükümetin özelleştirme inadı sürüyor. Hem rekabet hem de istihdam yaratan alanların zarar ediyor gerekçesiyle elden çıkarılması sonrası şimdilerde kar garantili ve tekel konumundaki kamu yatırımları da elden çıkarılıyor.

Bu kapsamda hükümet uzun bir süredir dillendirdiği ancak alıcısını tam olarak bulamadığı otoyol ve köprüleri 25 yıl işletme karşılığında 5,7 milyar dolara devretti. İhale sonrası basın yine özelleştirmeyi büyük başlıklarla bir kazanç olarak işledi. "Dev teklif", "Yolların fatihi". Fatihleri, biri hariç yakından tanıyoruz: Konsorsiyum, AKP iktidarının meşruiyetini ağlayan desteğin bir koalisyonu. Uluslararası sermayenin Türkiye ayağı Koç Holding, yerli İslami sermayenin en eski ve en büyüğü Ülker ve dini referanslı yeni komşu kapımız Malezya'dan UEM (bizim yerimize Başbakan'ın tanıdığı ortak).

Türkiye'nin "kara" yolculuğu aslında emperyalizmin içselleşmesinin bir hikâyesi. Devletin her türlü desteğine karşın büyümeyen yerli sermaye sonunda ithal ikameden vazgeçerek yabancı ortaklığa dayalı bir pazarı seçti. Ağırlıklı montaja dayalı bu "sanayileşmede" malların ülke içinde hızlı ve güvenli biçimde dolaşabilmesi gerekiyordu. Cumhuriyetin Arnavut taşlı ama yerli yolları onlara yetmedi. Ulaşım, imalat, enerji ve ısınma gibi sektörlerinde bir parçası olan petrol kökenli çirkin ama pratik "asfalt" herkesin sevgilisi oldu. Emperyalizmin pazar hâkimiyetinin kaçınılmaz sonucu olan karayolları Demokrat Parti tarafından

bir medeniyet projesi olarak sunuldu.

Sonra hatırlayabildiğimiz kadar yakın olanlar. 60, 70 ve 80... Ama en ağırı 12 Eylül'dü. Uluslararası sermaye tarafından desteklenen darbe toplumun eşitlik ve özgürlük taleplerini şiddetle bastırırken, ekonomiyi İMF ve Dünya Bankası'na teslim etti. Onlar da Başbakan olan Özal'a. Ancak bu kez hedef daha büyüktü. Karayolu yerine otoyollar. Rafinerilerinde işleyecek petrol için döviz bulamayan ülkeye büyük bir para akışı başladı. Yasalar sermayeye her türlü ayrıcalığı tanıyacak biçimde yeniden düzenlendi. Otoyollar da bu büyük "yatırım" hamlesinin en gözde enstrümanı oldu. İzmir-Çeşme Otoyolu bir 12 Eylül şirketi olan Bayındır İnşaat'a, İzmir-Aydın Otoyolu Kutlutaş'a "davet usulü"yle verildi. Dolar üzerinden yapılan davetlere firmalar hemen icabet ettiler. Çalışmalar hızlı yürüdü. Ama, Çeşme otoyolu bittiğinde maliyet 630 milyon doları bulmuştu. 89 km için 7 km/ Milyon Dolar'la bu bir rekordu. (Bu yolun 2011 net geliri ise 8 milyon dolardı ve 1 km'nin parası karşılık geliyordu). Maliyetin tam olarak belli olmadığı günlerde firma, Özal'ın da aracılığıyla kardeş ülke Pakistan'ın İslamabat-Lahor otoyoluna talip oldu. Ama teklif bedeli yalnızca 1,5 km/milyon dolardı.

Ardından Özal'lı yıllar. Özal ile Necdet Calp arasında satarım-sattırma polemikleri. Benzer yöntemlerle yapılan diğer otoyollar ile 88'de tamamlanan, üçüncüsünün habercisi Fatih Sultan Mehmet Köprüsü. Ve köprüde 200 km süratle, devletin ara-

basına bir kaset konmasının Semra Özal'dan istenmesi.

Köprü ve yollar zaman içinde tamamlandığında fatura 16 milyar dolardan fazlaydı. Ancak bugüne kadar elde edilen 5 milyar dolarlık gelire, harcamaların yalnızca %38'lik bölümü geri dönebildi. Kamunun 25 yıllık gelirinden mahrum kalacağı devirde, **konsorsiyumun ödeyeceği peşinat ihale bedelinin %30'u olarak belirlendi. Varlıkların yıllık geliri ile rahatlıkla karşılanan, 4 yıl içinde taksitlerle ödenecek bakiye ise yere göğe sığdırılmayan özelleştirmenin özeti idi.**

Tabii ki devlet harcamalarını yaparken bir kar-zararı değil toplumsal faydayı esas almalıdır. Ancak yaptığı harcamaları sermaye birikimine esas olacak şekilde başkalarına aktarıyorsa bu hesap yapılmak zorundadır.

Yurttaşların ve kurumlarının kullanmakta zorunlu olduğu tesislerin devir sonrası daha ucuz ve daha güvenli olmayacağı açıktır. "Otoyollar bayramda yine ücretsiz olacak" spotuyla gizlenmeye çalışılan ihalede tesisler kamuya döndüğünde ekonomik ömrünü tamamlamış ve büyük ölçekli bakıma muhtaç durumda olacaktır. Aciliyet arz eden FSM köprüsünün ağır bakımı, ihale öncesinde tamamlanmıştı. Boğaziçi Köprüsü gibi tesislerin de "büyük" bakımları Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak. Zaten, hızlı geçiş bahanesiyle personel tasfiyesi tamamlanmış, örgütlü çalışanlar özelleştirmeye sorun çıkarmayacak duruma getirilmişti. **Artık hakları için**

gişelerde iş bırakacak ya da yavaşlatacak unsurlar yoktur. Artık HGS vardır. Hızlı geçiş, hızlı para akışı vardır.

Yıllardır TMMOB'yi ve onu destekleyenleri köprü düşmanı olarak suçlayanlar bugün 3. köprü'nün yapım sürecini başlatmak zorunda kaldılar. Boğazdaki 1.2.3 daha fazla köprü tuzağı kaçınılmaz demiştik, şimdi oluyor. Ama hükümetler her musibetten bir güzellik çıkarıyor. **Karayolları tarafından yapılacak 3. köprü'nün işletme hakkı da bu ihale kapsamına alındı. Köprü olmasa da muhtemel gelirleri şimdiden konsorsiyuma ait.**

Araç sayısı ve trafiğin yıllar için artmasına paralel olarak köprü ve

otoyol gelirleri de yükseliyor. 2012 yılı 11 aylık itibarıyla brüt gelir 741 milyon dolardır. Vergi ve giderler düşüldüğünde net gelir 550 milyon dolardır. Buna kiralık tesislerin gelirleri ile yıllar içinde artacak trafik ve % 8 civarında olması beklenen 3. köprü'nün gelirleri eklenecektir. **Tüm bu "anlamsız" hesaplamalar sonrası köprü ve otoyolların 8 yıllık bir gelir karşılığı elden çıkarıldığını daha doğrusu peşkeş çekildiğini söylemek mümkündür.**

Asıl olan hükümetlerin yurttaşların vergileriyle yapılan bu tesisleri ücretsiz ya da giderlerini karşılayacak düzeyde bir bedelle işletmeleridir. **Bugün AKP'nin dışa bağımlı spekülatif sermaye hareketli ekonomik modelinin**

iflas etmiştir. Ağırlıklı olarak yabancı sermayenin at koştuğu İMKB'de 2012'de yatırılan her 1,00 TL, 1,50 TL olmuştur. **Dünyanın hiçbir ülkesinde olmayan üretim dışı bu rant politikasına enjekte edilmesi gereken taze paralar özelleştirmelerden sağlanmaktadır.** Ayrıca 28 Şubat destekçisi olarak boy hedefi haline getirilen TÜSİAD'çuları; yeterli sermaye birikimi ve uluslararası "deneyimi" olmayan "Anadolu kaplanları" ile melezlendirmek suretiyle güçlerini paylaşmaya zorlamaktır. **Nasıl olsa gün gelecek devran dönecek bu yavru kaplanlar da otoyollar, elektrik dağıtım şebekeleri, kamu arazileri ve varlıkları uçup giderken, ayakları üzerinde duracaktır.**

Yeni Şube Binası Tasarımı Tanıtım Toplantısı

Şube Yönetim Kurulu çalışma programında yer alan hedefler, üyelerimizin bu çalışmalara katılması ile anlam kazanmaktadır. Bilimsel gelişmelerde ve teknik uygulamalardaki hızlı gelişim, bugün mühendislik mesleğinin sürekli eğitimle desteklenerek sürdürülebilmesini şart koşmaktadır. Dönem içerisinde gerçekleştirilen kongre ve sempozyumlarla birlikte meslek içi eğitimlerin çeşitliliğini ve sayısını artırmak, niteliklerini yükseltmek amacıyla daha iyi mekanlara gereksinim duyulmaktadır. Gerek çalışma ortamının iyileştirilerek üyelere verilen hizmet kalitesinin

arttırılması gerekse eğitim olanaklarının geliştirilmesi amacıyla bir önceki dönem alımı gerçekleştirilen Bornova Ağaçlı Yol Metro Sanayi İstasyonu yakınındaki arsa niteliğindeki binanın, Şubemiz hizmetinde kullanılmasını gerçekleştirmek amacıyla proje çalışmaları sürdürülmektedir. Ortak çalışma alanlarımızın birlikte planlanması amacıyla **11 Şubat 2013 Pazartesi günü saat 17.00'da Şube Lokalimizde ön proje toplantısı gerçekleştirilecektir.** Yeni binamızı birlikte oluşturmaya tüm üyelerimizi davet ediyoruz.

Resmi Gazete'den

Tarih	Sayı	Kurum	
21 Aralık	28504	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Dağıtımı ve Perakende Satışına İlişkin Hizmet Kalitesi Yönetmeliği
29 Aralık	28512	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hk. Yönt.
29 Aralık	28512	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği
29 Aralık	28512	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasası Dağıtım Yönt. Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönt. Değişiklik Yapılması Hk. Yönt.
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasası İthalat ve İhracat Yönt. Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönt.
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönt.
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasasında Lisanssız Elektrik Üretimine İlişkin Yönt. Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasası Müşteri Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönt.
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasası Serbest Tüketici Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılması Hk. Yönetmelik
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Dağıtım Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hk. Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasasında Perakende Satış Sözleşmesi Düzenlenmesi Hk. Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Perakende Satış Hizmet Geliri ile Perakende Enerji Satış Fiyatlarının Düzenlenmesi Hk. Tebliğ
30 Aralık	28513	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	Elektrik Piyasasında İletim ve Dağıtım Sistemlerine Bağlantı ve Sistem Kullanımı Hk. Tebliğde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Tebliğ